

Документ 1079-2016-р, чинний, поточна редакція — Редакція від 24.10.2018, підстава - [842-2018-р](#)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 28 грудня 2016 р. № 1079-р

Київ

**Про схвалення Концепції розвитку газовидобувної галузі
України**

*{Із змінами, внесеними згідно з Розпорядженням КМ
[№ 842-р від 24.10.2018](#)}*

1. Схвалити [Концепцію розвитку газовидобувної галузі України](#), що додається.
2. Затвердити [план заходів щодо реалізації Концепції розвитку газовидобувної галузі України](#).

Прем'єр-міністр України
Інд. 37

В.ГРОЙСМАН

СХВАЛЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 28 грудня 2016 р. № 1079-р

**КОНЦЕПЦІЯ
розвитку газовидобувної галузі України**

1. Проблема, яка потребує розв'язання

На сьогодні Україна є енергозалежною державою. Протягом останніх двох десятиліть природний газ в Україні видобувається майже в однакових обсягах, але у 2013-2015 роках почав стабільно знижуватися. За статистичними даними Міненерговугілля, у 2015 році природний газ видобуто в обсязі 19,9 млрд. куб. метрів, що на 3 відсотки менше ніж у 2014 році (20,5 млрд. куб. метрів) та на 7,2 відсотка менше ніж у 2013 році (21,4

млрд. куб. метрів). Разом з тим частка імпортованого природного газу залишається високою у газовому балансі країни, перевищує 40 відсотків його загальної потреби, яка становить 33,8 млрд. куб. метрів за підсумками 2015 року.

Розвиток газовидобувної галузі України з урахуванням провідного досвіду іноземних держав передбачає збільшення обсягів власного видобутку природного газу з метою зменшення її залежності від імпорту енергоносіїв та стабільного забезпечення споживачів енергією.

Збільшення обсягів власного видобутку природного газу є дієвим інструментом зменшення залежності України від імпорту енергоносіїв та забезпечення енергетичної безпеки держави. Україна має багаті запаси природного газу. Станом на 1 січня 2016 р. балансові (видобувні) запаси природного газу становлять 924,1 млрд. куб. метрів, сумарні потенційні ресурси - 5,608 трлн. куб. метрів. Забезпечення видобутку природного газу із зазначених запасів становить 46 років, що є одним з найвищих показників у Європі.

В Україні щороку видобувається лише 2 відсотки запасів природного газу, в інших країнах світу - не менше 6 відсотків.

Обсяги видобутку та запасів природного газу деяких країн світу згідно з даними статистичного огляду світової економіки та державного балансу корисних копалин

Найменування країни	Видобуток газу, млрд. куб. метрів	Запаси газу, млрд. куб. метрів	Відбір запасів, відсотків	Забезпечення видобутку газу із запасів, років
США	763	10 400	7	14
Канада	163	2 000	8	12
Мексика	53	350	15	7
Аргентина	35	300	12	9
Колумбія	11	150	7	14
Країна	Видобуток газу, млрд. куб. метрів	Запаси газу, млрд. куб. метрів	Відбір запасів, відсотків	Забезпечення видобутку газу із запасів, років
Росія	573	32 300	2	56

Норвегія	117	1 900	6	16
Голландія	43	700	6	15
Велика Британія	39,7	250	16	6
Румунія	10,3	155	7	14
Італія	6,2	50	12	9
Польща	4,1	120	3	27
Україна	20	924	2	46

Багата ресурсна база, розгалужена газотранспортна інфраструктура та низька інтенсивність видобутку природного газу із запасів свідчать про можливість нарощування його видобутку в Україні та експорту в майбутньому.

Разом з тим наявні родовища природного газу є виснаженими на 60-75 відсотків, що призводить до стрімкого зменшення обсягу його видобутку, а нові родовища - важкими для розробки (середня глибина залягання покладів перевищує 3,5 кілометра) та незначними за обсягами запасів природного газу (запаси 89 відсотків родовищ не перевищують 5 млрд. куб. метрів).

Основні фонди видобувних підприємств є морально та матеріально застарілими, газовидобувній галузі бракує інвестицій, сучасних технологій та обладнання, а сировинна база, яка є основою для видобутку природного газу, не поповнюється повною мірою.

Ресурсна база природного газу України

(трлн. куб. метрів)

Ресурси нових площ (перспективні СЗ, прогнозні Д1, Д2)	Обсяг запасів згідно з даними державного балансу запасів корисних копалин	Економічно обґрунтований обсяг запасів категорії 2Р за класифікацією SPE-PRMS на базі екстраполяції даних Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України”
---	--	---

5,608	0,924	0,312
-------	-------	-------

Характеристики родовищ України

Глибина залягання запасів, кілометрів	Відсоток загальних запасів	Обсяг запасів родовища, млрд. куб. метрів	Кількість родовищ, одиниць	Відсоток запасів з урахуванням глибини залягання	Відсоток загальної кількості родовищ
Менше 3	36	більше 30	4	28	1
3-4	27	30-10	16	27	4
4-5	26	10-5	23	15	6
Більше 5	11	менше 5	348	30	89

Слід зазначити, що 64 відсотки загальних запасів природного газу розташовані на глибині більше 3 кілометрів, а 89 відсотків родовищ мають запаси менше 5 млрд. куб. метрів.

Провідні газовидобувні країни світу з метою підвищення ефективності розробки та коефіцієнта вилучення вуглеводнів широко застосовують новітні методи оцінки ділянок та пластів, комплексного моделювання та детального планування всього комплексу робіт з визначення найбільш доцільних методів інтенсифікації, зокрема буріння похилоспрямованих та горизонтальних свердловин, гідророзриву пласта насамперед на родовищах та покладах з важкими умовами видобутку та виснаженими запасами, а також видобутку нетрадиційних видів вуглеводнів.

Кількість робіт з гідророзриву пласта, що проводяться провідними нафтогазовидобувними країнами світу

(одиниць)

Рік	США	Канада	Росія
2005	58	15	
2006	135	6	
2007	218	11	
2008	524	23	
2009	1 858	17	
2010	7 426	17	
2011	11 511	3 174	10 100
2012	14 383	4 490	10 390
2013	16 399	4 827	11 910

2014	19 145	5 142	13 570
2015	9 333	2 412	13 780

В Україні з 2010 по 2015 рік проведено лише 100 операцій з гідророзриву пласта.

З урахуванням наявної значної ресурсної бази та потреб національної економіки в природному газі тенденція до зменшення обсягу його власного видобутку є неприпустимою.

З метою стабілізації та збільшення обсягів видобутку природного газу необхідно підвищити коефіцієнт його вилучення на існуючих родовищах шляхом інтенсифікації видобутку, в тому числі буріння нових свердловин, будівництва нових дотискувальних компресорних станцій, застосування методів інтенсифікації видобутку та вдосконалення систем розробки резервуарів покладу. Водночас подальше збільшення обсягів видобутку природного газу потребує відкриття нових родовищ та покладів природного газу шляхом проведення геологорозвідувальних робіт, наукових досліджень, сейсморозвідки, буріння пошукових і розвідувальних свердловин. Обсяг приросту запасів у майбутньому вдвічі повинен перевищувати обсяг річного видобутку.

Для збільшення обсягів видобутку природного газу необхідно ввести в експлуатацію нові свердловини, що потребує відведення земельних ділянок та залучення значних обсягів коштів для проведення робіт з буріння.

Система отримання документів дозвільного характеру є складною і витратною з огляду на час і кошти, що пов'язано з відсутністю уніфікації та неактуальністю діючих вимог і великою кількістю дозволів та погоджень, які необхідно отримувати видобувачам, зокрема щодо землекористування з метою відведення земельних ділянок для буріння свердловин. Крім того, землевласники і органи місцевого самоврядування гальмують процедури погодження питання здійснення газового виробництва на відповідній території.

Податковий тиск на газовидобувну галузь, зокрема в умовах падіння світових цін на енергоносії, є незбалансованим та високим, не сприяє залученню інвестицій, виконанню виробничих програм підприємств, а також пошуку нових родовищ у зв'язку з економічною недоцільністю їх розробки.

Загальний обсяг витрат на видобуток 1 тис. куб. метрів природного газу до нарахування норми дохідності та податку на прибуток під час пошуку, розвідки і розробки нових типових родовищ при розмірі рентної плати 29

відсотків (для родовищ з глибиною залягання менше 5 тис. метрів) та 14 відсотків (для родовищ з глибиною залягання більше 5 тис. метрів)

(доларів США)

Глибина залягання/запаси газу	Загальний обсяг витрат	У тому числі		
		капітальні інвестиції	операційні витрати	рентна плата
Менше 3500 метрів/0,5 млрд. куб. метрів	195,2	105	38	52,2
Менше 3500 метрів/2,8 млрд. куб. метрів	170,2	87	31	52,2
Менше 5000 метрів/0,5 млрд. куб. метрів	225,2	127	46	52,2
Менше 5000 метрів/2,8 млрд. куб. метрів	202,2	111	39	52,2
Більше 5000 метрів/2,8 млрд. куб. метрів	214,2	150	39	25,2

2. Мета і строки реалізації Концепції

Метою Концепції є визначення умов та заходів, що сприятимуть збільшенню обсягів власного видобутку природного газу для зменшення залежності від імпорту енергоносіїв, залученню інвестицій в енергетичну галузь і забезпеченню енергетичної незалежності України, раціональному використанню енергетичних ресурсів та управлінню галуззю з урахуванням принципів верховенства права, недискримінаційної участі всіх заінтересованих сторін, прозорості, а також забезпеченню соціальних стандартів, подальшому удосконаленню політики в нафтогазовому секторі.

Реалізація Концепції здійснюється протягом п'яти років - **з 2016 по 2020 рік.**

3. Шляхи і способи розв'язання проблеми

Проблема може бути розв'язана шляхом:

- 1) розробки нових родовищ природного газу в результаті проведення геологорозвідувальних робіт, пошукового, розвідувального та експлуатаційного буріння;
- 2) збільшення обсягу природного газу в результаті ефективного використання сучасних технологій і устаткування на діючих родовищах природного газу;
- 3) запровадження стимулюючого фіскального режиму для надрокористувачів;
- 4) спрощення та прискорення процедур отримання дозвільних документів щодо розвідки та розробки родовищ;
- 5) забезпечення доступності сучасних сервісних послуг;
- 6) налагодження співпраці та ефективної взаємодії державних органів, видобувних компаній та місцевих громад;
- 7) впровадження новітніх технологій, забезпечення дотримання екологічних стандартів, раціонального використання видобутого природного газу;
- 8) забезпечення стратегічних інтересів держави на довгострокову перспективу.

Основними напрямками реалізації Концепції є:

широкомасштабне проведення геологорозвідувальних робіт (перелік робіт та їх обсяг визначається у виробничих планах підприємств галузі, що коригується з урахуванням поточного фіскального режиму та цінової кон'юнктури) з метою відкриття нових родовищ природного газу для приросту розвіданих запасів;

забезпечення раціонального та ефективного освоєння родовищ на основі комплексного моделювання та застосування сучасних методів інтенсифікації видобутку, зокрема проведення робіт з буріння свердловин, гідророзриву пласта, капітального ремонту свердловин та інших операцій для збільшення часу експлуатації свердловин та обсягів видобутку природного газу.

Приріст розвіданих запасів

(млрд. куб. метрів)

Найменування суб'єкта господарювання	Разом	У тому числі за роками				
		2016	2017	2018	2019	2020
ПАТ “Укргазвидобування”	79	7	12	15	20	25
інші підприємства	22,5	0,5	1,5	4,2	7,5	8,8

Усього	101,5	7,5	13,5	19,2	27,5	33,8
---------------	-------	-----	------	------	------	------

4. Очікувані результати

Реалізація Концепції дасть змогу державним та приватним підприємствам збільшити обсяг видобутку природного газу до 27,6 млрд. куб. метрів у 2020 році, зокрема ПАТ “Укргазвидобування” прогнозує збільшення видобутку природного газу у 2020 році до 20,1 млрд. куб. метрів, у тому числі за рахунок оптимізації роботи свердловин експлуатаційного фонду, введення в експлуатацію дотискувальних компресорних станцій, інтенсифікації свердловин, зокрема проведення гідророзривів пластів, їх капітального ремонту, буріння свердловин на існуючих та нових родовищах (обсяг визначається у виробничих планах підприємства, що коригується з урахуванням поточного фіскального режиму та цінової кон’юнктури).

Прогнозні обсяги видобутку природного газу

(млрд. куб. метрів)

Найменування суб’єкта господарювання	Обсяг видобутку	Разом	У тому числі за роками				
			2016	2017	2018	2019	2020
ПАТ “Укргазвидобування”	усього	84,5	14,5	15,2	16,5	18,2	20,1
	у тому числі:						
	базовий	58	13,5	12,5	11,6	10,7	9,7
	на існуючих родовищах	20,5	0,9	2,3	3,9	5,8	7,6
	на нових родовищах	6	0,1	0,4	1	1,7	2,8
інші підприємства (без урахування прогнозних обсягів видобутку ПАТ “Укрнафта” орієнтовно 1,4 млрд.	усього	29,7	4,3	5	6	7	7,4
	у тому числі:						
	базовий	12	3,3	2,8	2,4	2	1,5
	на існуючих	11,9	1	1,7	2,3	3,2	3,7

куб. метрів у 2016 році)	родовища х						
	на нових родовища х	5,8		0,5	1,3	1,8	2,2
Усього		114,2	18,7	20,3	22,5	25,2	27,6

Загальний обсяг видобутку природного газу протягом 2016-2020 років становитиме 114,2 млрд. куб. метрів, з яких 45 млрд. куб. метрів у результаті проведення підприємствами галузі запланованих робіт на існуючих та нових родовищах, що сприятиме задоволенню потреби споживачів у природному газі у 2020 році в повному обсязі, а також покращенню експортно-імпортного торговельного балансу, створенню нових робочих місць, у тому числі у суміжних з газовидобувною галузях.

5. Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Фінансування заходів щодо реалізації Концепції не потребує витрат з державного бюджету.

Реалізація Концепції потребує значного збільшення інвестицій у газовидобувну галузь, зокрема шляхом залучення фінансових ресурсів підприємств галузі, іноземних інвесторів та міжнародних фінансових інституцій, а також кредитних ресурсів та коштів інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяги та механізм залучення інвестицій будуть визначатися підприємствами галузі виходячи з наявних обсягів власних фінансових ресурсів та результатів оцінки економічної доцільності їх залучення.

Оцінка витрат буде проведена на підставі розрахунків вартості та необхідних обсягів відповідних робіт (перелік робіт та їх обсяг визначається у виробничих планах підприємств галузі, що коригується з урахуванням поточного фіскального режиму та цінової кон'юнктури).

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 28 грудня 2016 р. № 1079-р
(у редакції розпорядження Кабінету Міністрів

ПЛАН
заходів щодо реалізації Концепції розвитку газовидобувної
галузі України

Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальні за виконання
1. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проектів постанов Кабінету Міністрів України про внесення змін до <u>Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами</u> , затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615, у частині вдосконалення порядку та стягнення плати за надання спеціальних дозволів на користування надрами, а також запровадження електронної системи подання документів з використанням електронного цифрового підпису	IV квартал 2018 р.	Мінприроди Мінфін Держгеонадра Міненерговугілля Мінекономрозвитку
2. Проведення аукціону на отримання спеціальних дозволів на користування надрами або конкурсу на укладення угод про розподіл продукції, на якому буде запропоновано щонайменше п'ять ділянок на континентальному шельфі та виключній (морській) економічній зоні для розвідки та видобутку вуглеводнів	-“-	Держгеонадра Міненерговугілля
3. Проведення відкритих аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування	-“-	Держгеонадра

ділянками надр шляхом зменшення кількості випадків їх надання поза аукціонами, на яких буде запропоновано щонайменше 50 нових ділянок на розвідку та видобуток вуглеводнів		
4. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до Кодексу України про надра, Законів України “Про охорону навколишнього природного середовища” та “Про нафту і газ” щодо встановлення спеціального правового режиму регулювання відносин у сфері розвідки та видобутку вуглеводнів з використанням міжнародного досвіду, які повинні передбачати: відчуження надрокористувачем права користування надрами третім особам; порядок надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами на прозорій основі; зміну повноважень органів місцевого самоврядування шляхом надання права надання спеціальних дозволів на користування надрами для корисних копалин місцевого значення та скасування вимоги погодження спеціальних дозволів на користування надрами для корисних копалин	-“-	Мінприроди Держгеонадра Міненерговугілля Мінекономрозвитку

загальнодержавного значення; спрощення процедур видачі документів дозвільного характеру, уникнення дублювання у дозвільних процедурах та додаткового фінансового навантаження; удосконалення системи здійснення контролю за надрокористуванням та відповідальності за порушення		
5. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту Кодексу України про надра (нова редакція), який забезпечить регулювання на законодавчому рівні сфери надрокористування на нових концептуальних засадах, а також кодифікацію положень Законів України “Про нафту і газ”, “Про газ (метан) вугільних родовищ”, “Про державну геологічну службу України”, Гірничого закону України	IV квартал 2018 р.	Мінприроди Держгеонадра Міненерговугілля Мінекономрозвитку Держпраці
6. Утворення робочої групи з вивчення можливостей удосконалення тарифної політики на послуги оператора газотранспортної системи з урахуванням європейських практик	-“-	Міненерговугілля НКРЕКП (за згодою) ПАТ “Укртрансгаз” (за згодою)
7. Проведення з метою розроблення дієвого механізму захисту національних газодобувних підприємств громадських обговорень стосовно врегулювання питань визначення допустимого	IV квартал 2018 р.	Міненерговугілля Мінекономрозвитку ПАТ “Укртрансгаз” (за згодою)

відхилення від розміру замовленої договірної потужності на точках входу до газотранспортної системи.		
Ініціювання внесення змін до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 р. № 2493, та Типового договору транспортування природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 р. № 2497, у частині затвердження дозволеного відхилення величини замовленої договірної потужності у розмірі 10 відсотків		НКРЕКП (за згодою)
8. Супроводження у Верховній Раді України законопроектів про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо приведення їх у відповідність із Законом України “Про ринок природного газу”) (реєстраційні номери 4868 і 5289)	-“-	Міненерговугілля Держгеонадра Мінекономрозвитку Мінфін
9. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1075, щодо встановлення прозорості системи оцінки та виключення норм, які дають змогу необґрунтовано підвищити (знизити) вартість геологічної інформації	-“-	Мінприроди Держгеонадра Мінекономрозвитку Мінфін

10. Опрацювання та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до <u>Податкового кодексу України</u> у частині ведення обліку витрат на розвідку запасів корисних копалин, а також обліку податкових зобов'язань щодо внесення рентної плати за користування надрами перед бюджетами органів місцевого самоврядування	-“-	Мінфін ДФС
11. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо реформування центрального органу виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, державних підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління	IV квартал 2018 р.	Мінприроди Держгеонадра Мінфін Мін'юст
12. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування процедур отримання погоджень для буріння та облаштування нафтогазових свердловин, консолідації функцій різних контролюючих та дозвільних органів за принципом “єдиного регіонального офісу”, укомплектованого уповноваженими особами для прийняття відповідних рішень, а також щодо запровадження єдиного правоустановчого	після набрання чинності Кодексом України про надра (нова редакція)	Мінприроди Мінекономрозвитку Мінагрополітики Мінсоцполітики Держпраці Офіс ефективного регулювання (за згодою)

дозвільного документа на проведення робіт з розроблення та видобування надр, що поєднає екологічні, земельні, безпекові та інші права		
13. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2001 р. № 702 “Про порядок використання коштів, отриманих органами державної влади від надання ними послуг відповідно до законодавства, та їх розміри” у частині спрямування коштів на покриття витрат, пов’язаних з удосконаленням системи збирання, обробки, переведення в цифровий формат, зберігання та наукового опрацювання геологічної інформації, а також частки плати, одержаної за видачу, переоформлення, анулювання спеціальних дозволів на користування надрами	IV квартал 2018 р.	Мінприроди Держгеонадра Мінфін
14. Опрацювання питання створення на базі веб-порталу “Мінеральні ресурси України” системи інформування інвесторів про ділянки надр, дозволи на користування якими виставлятимуться або можуть бути виставлені на аукціон, у тому числі про характеристики запасів, вторинну геологічну інформацію, що є державною власністю, та іншу	IV квартал 2018 р.	Мінприроди Держгеонадра

документацію, необхідну для прийняття інвестиційного рішення		
15. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин , затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 р. № 865, з метою переходу на міжнародно прийнятій системи оцінки запасів вуглеводнів (PRMS, JORC тощо)	-“-	-“-
16. Розроблення методики оцінки ресурсів та запасів: газу центрально-басейнового типу; газу (метану) вугільних родовищ	-“-	Держгеонадра
17. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України в частині запровадження у 2019 році стимулюючого фіскального режиму, зокрема шляхом встановлення ставки рентної плати за користування надрами у розмірі 5 відсотків для видобування нетрадиційних скупчень вуглеводнів	-“-	Мінфін Мінекономрозвитку Міненерговугілля ДФС
18. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо порядку розкриття інформації суб'єктами	протягом трьох місяців з дати прийняття законопроекту	Міненерговугілля Мінфін ДФС Держстат

господарювання, які провадять діяльність у видобувних галузях, а також форм звітності	№ 6229 від 23 березня 2017 р.	
19. Підготовка та прийняття наказу Міненерговугілля щодо створення програмного середовища для електронного подання звітності суб'єктами розкриття інформації у видобувних галузях, а також публікації отриманих даних у форматі відкритих даних	IV квартал 2018 р.	Міненерговугілля Державне агентство з питань електронного урядування Мінфін ДФС

{План в редакції Розпорядження КМ [№ 842-р від 24.10.2018](#)}